

Nya avfallsarenor i en cirkulär ekonomi

Sammanfattning

Det finns ett ord på japanska, mottainai som inte har någon bra översättning på svenska. Ordet inbegriper ett tankesätt att värdera och använda saker så länge som möjligt, något som verkar vara bortglömt i vårt västerländska slit- och slängsamhälle. Godsinslösens verksamhet vittnar om en vilja att ändra synen och på många sätt, försöka ändra definitionen av avfall och på så sätt reducera det resursslöseri som tyvärr idag finns på många platser.

Vi har i detta bidrag, identifierat tre potentiella arenor där det idag finns en stor potential för Godsinslösen att kunna ingripa, göra skillnad och minska mängden avfall. Var potentialen är som störst eller vilken prioriteringsordning de olika arenorna bör ha, är svårt att uttala sig om. Svårigheten att hitta tillförlitlig statistik kombinerat med Godsinslösens planer om att expandera internationellt gör det svårt att avgöra potentialen i våra förslag. Detta gör att vi beskriver allt utifrån vårt perspektiv och överlämnar det sedan till er på Godsinslösen som besitter en större expertis och erfarenhet än vad vi kan erhålla under denna tävlingsperiod.

De områden vi identifierat illustreras i figur 1 nedan och de är olika bostads- och hyresrättsföreningar, skolor och flyttfirmor. I de följande avsnitten kommer vi gå igenom våra tankar om vart och ett av de olika områdena.

Figur 1. Potentiella arenor för Godsinslösen att arbeta emot.

Bostads- och hyresrättsföreningar

En av oss bor i en bostadsrättsförening med ca 400 lägenheter, belägen mellan Lund och Malmö. Sortering av hushållsavfall fungerar utmärkt med fantastiska möjligheter att sortera och återvinna nästan all form av hushållsavfall. I grovsoprummet där restavfallet hanteras är dock situationen en helt annan. Fotografierna nedan visar situationen i mitten av april 2016.

Bostads- och
hyres-
rättsföreningar

Fotografi 1&2: Exempel på hur grovsoprummet såg ut i en bostadsrättsförening i mitten av april.

Är allting här användbart? Förmodligen inte. Är allting avfall? Definitivt inte! Ingen av oss vet vad som finns i botten av detta berg av saker som enbart genom att ha hamnat i detta utrymme har förvandlats till avfall. Skulle du som boende här hitta något du skulle vilja ha eller som du skulle kunna använda får du inte ta det. Allt detta tillhör fastighetsägaren¹, något som krånglar till det för de boende men öppnar upp en möjlighet för er att inleda ett samarbete och teckna avtal.

¹ Källa: <https://www.hsb.se/malmo/om-boende/bokunskap/juridik/ta-saker-fran-soprummet/>
Uppdaterad: 2015-08-15 Besökt: 2016-04-26

Detta grovsoprum töms enligt fastighetsskötaren i genomsnitt varannan / var tredje vecka beroende lite på ifall någon renoverar. Fastighetsskötaren är positivt inställd till allt som har med återvinning att göra vilket gjort att de själva plockat saker därifrån för att ha på fastighetskontoret.

När detta grovsoprum töms så körs allt till en återvinningsstation där de som jobbar där sorterar allt och ser till att allt återvinns på rätt sätt.

Det finns åtskilliga bostadsrätts- och hyresrättsföreningar i landet och huruvida alla har egna grovsoprum vågar vi inte svara på. Även om alla inte har det och även om allas inte ser ut som bilderna ovan så ser vi här en potential till att samla in saker som i rätta händer kan få en ny chans i ett nytt hem. Ni skulle här kunna applicera en likande taktik som ni har med försäkringsbolagen. Ni samlar in det som ni ser ett värde i, reparerar och restaurerar det för att sälja det vidare och delar sedan vinsten med föreningen.

Vi tror att detta kan vara en intressant arena för er att utforska. Dels för att potentialen och möjligheten att skala upp verksamheten är stor till följd av det stora antalet föreningar i landet men också för att det är enkelt att börja i liten skala. Om insamlingen dessutom kombineras med någon enstaka föreläsning/utbildning för intresserade i föreningen, ökas medvetenheten om cirkulär ekonomi och avfall och blir något tydligt och konkret som den enskilda individen kan ägna sig åt för att göra en insats för vår planet.

Skolan

Skolan räknas ibland som en av Sveriges största arbetsplatser då det är alla barns arbetsplats. Skolan är i vissa avseenden kantad av skadegörelse och vissa skolor är i värre skick än andra. Vi ställde oss den enkla frågan, vad händer med alla utslitna stolar, bänkar, iPads, datorer, skåp osv? Vi ställer inte frågan för att vi tvivlar på kommuners sätt att hantera avfallet. Vi ställer frågan för att väcka funderingarna kring ifall allt som slängs verkligen är avfall? En trasig stol, hamnar den på tippen? Då skolan lånar ut en dator till en elev under gymnasiet och denna sedan lämnas tillbaka efter tre år, vad händer med den datorn då? Från vår sida känns det osannolikt att den lånas ut igen med tanke på hur snabbt teknikutvecklingen sker, så vart tar den vägen? Hur hanteras dessa saker? Finns det någon som idag tar hand om det och förbereder det för att åter komma in i samhället eller läggs allt på tippen för att det är den enklaste lösningen som de idag är medvetna om?

Skolan

Vi har försökt att hitta relevant statistik på hur mycket avfall i form av inventarier och elektronik som genereras, något som visade sig vara en utmaning. För att få någon uppskattning vände vi blicken och försökte få en uppfattning om hur mycket som köps in för att på så sätt få en uppfattning om vilka volymer det rör sig om. Tyvärr gav inte heller detta tillvägagångssätt några svar. Då det idag finns en ambition om att alla elever ska ha en egen dator eller en iPad så är det dock inte särskilt svårt att se att det väldigt snabbt resulterar i stora volymer av framförallt elektronik, en kategori som det dessutom känns som, inte kommer att minska i takt med den tekniska utvecklingen.

Även här ser vi möjligheter att kombinera avfallsverksamheten med föreläsningar om avfallshantering och cirkulär ekonomi med en större expertis än vad de flesta lärare idag kan erbjuda.

Flyttfirmor

När du befinner dig i en byggnad och märker hur det börjar kastas ut saker ur bygganden bredvid så slås du av ett antal tankar. Innan du inser vad som händer undrar du vad som låter. När du sedan lägger märke till containern på

Flyttfirmor

innergården och ser hur stolar, gardinstänger, datorväskor och vad som liknar delar av en ventilationstrumma har kastats ut så blir du frustrerad och undrar om det finns något du kan göra.

Det finns idag företag som tömmer kontor eller som hjälper företag och privatpersoner att flytta. Hur mycket kör dessa företag till tippens bara för att de föregående ägarna inte längre vill ha eller får plats med det i den nya lägenheten eller på det nya kontoret? Vilka volymer rör sig om är svårt att avgöra men gissningsvis resulterar en kontorsflytt i större volymer än vad en flytt av ett privathushåll gör.

Vissa flyttfirmor är troligtvis otroligt duktiga på att ta hand om det som blir över och återvinner allting så gott det går. Vissa firmor tar kanske även hand om det som de samlar in och säljer det vidare på egen hand. De firmor som inte gör det skulle kunna erbjudas möjligheten att lasta av varorna hos Godsinslösen i Staffanstorpsregionen.

Här är det självklart en avvägning om hur mycket det rör sig om samt vilka avstånd som diskuteras då påverkan från transporten av godset inte får överväga miljönyttan. Att då börja med firmor lokaliserade i Staffanstorpsregionen anser vi vara ett bra första steg. Visar det sig sedan vara ett vinnande koncept så kan fler firmor och regioner senare inkluderas i samarbetet.

Avslutande kommentarer

Något som ni säkert observerat i våra förslag är att det inte är några tekniskt revolutionära lösningsförslag. Det krävs inga stora investeringar, ingen utbyggnad av ny infrastruktur, inga patent eller liknande som måste sökas och godkännas innan en implementering skulle vara möjlig. Vi har enbart identifierat tre enkla arenor där Godsinslösens verksamhet kan göra en stor skillnad för att minska resursslöseriet och bidra till en bredare kunskap och en vidare utveckling av en cirkulär ekonomi.

Då Godsinslösen är ett företag som växer snabbt så ville vi hitta förslag och alternativ som, precis som företaget, kan växa snabbt. Något som inte kräver så mycket inledningsvis och som går att testa i liten skala innan det tillsammans med företaget kan växa i skala på både en nationell och internationell marknad. De förslag vi presenterat i detta bidrag tycker vi passar in i denna ambition och går i linje med Godsinslösens drivkrafter om att skapa nya värdekedjor i den nya cirkulära ekonomin.

Tävlingsbidrag skrivet och inlämnat av:

Ida Mexnell & Daniel Nordström